

Francesc Solanellas,
INEFC Federació Catalana de Tennis.
Jordi Pedró,
Director del Centre de Coordinació i
Control de Sabadell.

ELS CENTRES DE TECNIFICACIÓ

Recerca de talents

Resum

La recerca de talents és una de les grans àrees d'investigació en l'esport. Fins ara, el seu tractament s'ha fet probablement de forma força teòrica i per què no dir-ho de manera poc sistemàtica. La proposta de recerca de talents realitzada en el Centre de Tecnificació de Tennis del Vallès Occidental tenia com a principal objectiu veure si els jugadors seleccionats amb unes determinades qualitats i que s'iniciaven de manera més tardana a la pràctica tennística es posaven al nivell d'aquells jugadors que amb uns 4 anys de pràctica ja havien assolit el nivell per ser en un centre de tecnificació.

La selecció va ser feta sobre 67 escoles de Sabadell. Després d'aquesta selecció, basada principalment en aspectes morfològics, de condició física i motivacionals, els jugadors varen seguir un programa d'entrenament tennístic específic.

Paraules clau: detecció, talents, iniciació, entrenament.

Introducció

La detecció de talents és potser una de les grans àrees de recerca de l'esport. La recerca de talents en l'esport és un dels aspectes de l'organització de l'esport, els entrenadors i els equips de

científics haurien de tenir en compte altres aspectes. Un programa d'esport hauria de contenir els següents elements:

1. Una anàlisi de les exigències de l'esport.
2. Un programa racional de recerca de figures.
3. Un bon programa d'entrenament per desenvolupar el talent identificat.
4. Un bon seguiment mèdic i pedagògic de les figures descobertes per a jocs importants.

Per a Carter (1978), els criteris de selecció del rendiment en esport o de pronòstics de rendiment durant la pre i la post adolescència des d'un punt de vista fisiològic no és cosa fàcil.

Per a Léger (1987), el fet de parlar de la recerca de talents en esport exigeix una definició del seu significat. El talent es pot definir com una aptitud o habilitat per a una particular activitat o esport determinat, natural o adquirida. La recerca de talents és el pronòstic o la descoberta d'un talent o d'una actuació futura en l'esport. Diferencia dues classes de recerca:

1. La recerca a curt termini (abreujada, "selecció"): predicció d'una actuació immediata (per exemple, per a les properes setmanes) o descoberta d'atletes que tindran l'oportunitat de figurar entre els primers finalistes o de guanyar medalles d'or a la pròxima competició.

2. Recerca a llarg termini (abreujada "recerca" en oposició a "selecció"): predicció de futures actuacions d'atletes o joves, descoberta d'atletes joves que assoliran l'èxit a l'edat adulta en jocs nacionals i internacionals.

Molts pocs articles o estudis sobre el tema es basen en fets experimentals i només uns quants intenten una escomesa sistemàtica del problema total que va dels aspectes teòrics a les aplicacions pràctiques, per bé que en aquests casos, també en romanen molts sense resoldre.

Per a Gimbel (esmentat per Gutierrez, 1976), el talent ha de ser analitzat des de tres angles diferents: les bases morfològiques i fisiològiques, l'entrenabilitat i la motivació.

Els principals elements dels models presentats fins ara poden ser sintetitzats sota la forma d'alguns principis generals a respectar en l'estudi de la detecció de talents esportius:

Principi 1: la detecció de talents es basa essencialment en una predicció a llarg termini de la *performance* dels individus.

Principi 2: la detecció del talent esportiu ha de tenir en compte les pròpies exigències de cada disciplina esportiva.

Principi 3: sent el rendiment esportiu multidimensional, la detecció ha de fer-se des d'una aproximació multidisciplinària.

Principi 4: la detecció del talent esportiu ha de tenir en compte l'aspecte

dinàmic de la *performance*, és a dir: la contribució relativa de les determinants per explicar la *performance* segons varia l'edat dels individus, certs aspectes del rendiment poden millorar-se amb l'entrenament i la maduració.

Per a Schönborn (1984), només sobre la base de les dades obtingudes es pot analitzar el tennis com a esport i poden valorar-se els factors individuals, situant-los en un ordre jeràrquic. Els mètodes correctes d'entrenament per a tennistes de totes les edats només poden ser postulats basant-se en aquest coneixement i sent conscient dels principis científics implicats. Els que assenyalen un nen com a talent només perquè presenta una capacitat específica pel joc han de canviar la seva actitud, ja que el terme generalment emprat com a talent per al tennis es basa exclusivament en el judici superficial i subjectiu. És el que sovint s'ha anomenat l'ull clínic del tècnic. Habitualment basat exclusivament en el nivell tècnic actual del tennista sense tenir en compte altres factors com la condició física, els aspectes psicològics, els factors morfofuncionals, etc., i fins i tot l'historial esportiu. La procedència del jugador, els entrenadors que hagi pogut tenir, l'entorn en el qual s'ha iniciat a la pràctica esportiva, i els anys de pràctica que porta ja que és freqüent trobar a jugadors que arriben al mateix nivell que d'altres però amb la meitat d'hores d'entrenament i de competició, factor que sense ser determinat cal valorar.

Objectius

L'any 1990 el grup de treball del Centre de Tecnificació del Vallès Occidental es va proposar vies alterna-

tives de selecció. Aprofitant la infraestructura tecnicoprofessional ja creada per a la detecció de talents i que inclou a 67 escoles de Sabadell per a diferents esports, es va plantejar, doncs, una experiència pràctica enfocada per a l'esport del tennis diferent a les proves de selecció dels tennistes pel seu rànquing.

Els objectius generals foren:

- Comparar l'evolució tennística dels jugadors seleccionats en relació als jugadors amb més experiència.
- Iniciar al tennis a un grup de jugadors que d'una altra manera segurament no haguessin conegut aquest esport.
- Obrir l'esport del tennis a les escoles.

La hipòtesi de treball girava al voltant de la no necessitat de començar a jugar a tennis de forma tan primerenca i específica. Tenir les qualitats morfofísiques adients i una experiència polies-

portiva ha de permetre una especialització més tardana.

Segurament només en el marc d'un centre de tecnificació, amb una estructura tan àmplia i amb un equip de professionals multidisciplinar es va poder tirar endavant aquesta proposta.

Mètode

Dins de la proposta feta per aquest Centre de Tecnificació es diferenciaven dos grans etapes: etapa de detecció i etapa d'entrenament

Etapa de detecció

Primera fase:

En aquesta primera fase varen participar un total de 3.000 nens pertanyents a les escoles de Sabadell. Aquests varen realitzar la prova del pentasalt i se'ls va mesurar l'alçada. D'aquesta

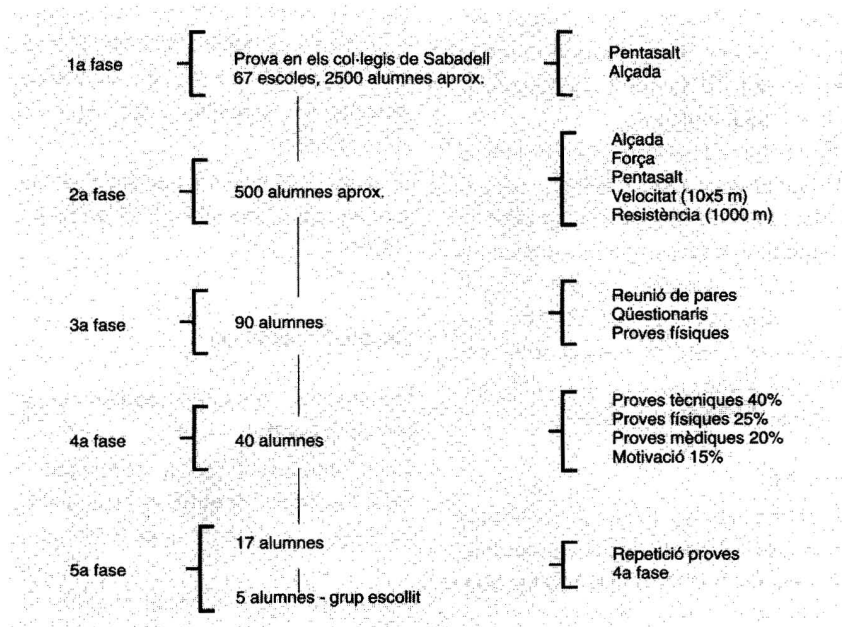

Figura 1. Quadre resum de tot el procés de selecció

primera fase se'n seleccionaren 500 que passaren a la segona fase.

Segona fase:

Aquests 500 varen realitzar al centre d'ensenyament les proves següents: dinamometria manual, pentasalt, velocitat 10x5m, resistència (1.000m) i alçada. Aquestes proves prèviament baremades varen ser les que ens permeteren fer el pas a la següent fase on ja es comptava amb els millors 40.

Tercera fase:

Els pares d'aquests 40 varen mantenir una reunió amb els responsables del centre de coordinació i control. En aquesta reunió s'intentava valorar la motivació dels pares envers la idea que els seus fills s'iniciessin en el tennis i sobretot la disponibilitat pel que fa als acompanyaments a entrenaments i competició. A part de les explicacions i comentaris que es varen realitzar, durant la reunió també es va passar un qüestionari on es recollia de forma molt específica els horaris, el tipus d'entrenament, la competició durant l'estiu, etc., perquè sabessin realment què implicava que els seus fills comencessin aquesta pràctica esportiva.

Així mateix, també es va valorar la motivació dels mateixos nens, per tal de descartar els que no els agradava o bé aquells que els seus pares no estaven disposats a acompanyar-los. També fou motiu per no ser seleccionats aquells nens que ja havien practicat tennis en algun curs a l'estiu o l'havien practicat de forma regular.

Quarta fase:

Els 40 millors anteriorment esmentats varen passar les proves que a continuació s'exposen amb el percentatge corresponent:

- proves tècniques (20%).
- proves físiques (25%).

- prova mèdica (20%).
- qüestionari (15%).

Les proves tècniques consistiren en proves de coordinació general, oculo-manual i específiques del tennis que foren objectivades per temps, nombre d'errades, etc.

Les proves físiques ja realitzades varen ser ampliades en aquesta fase amb les proves que es realitzen normalment en els centres de tecnificació de tennis i que inclou: salt horitzontal, velocitat 10x5, esprint en pista de tennis, prova d'agilitat a la pista amb pilotes de tennis, flexibilitat i abdominals.

La prova mèdica tenia com a principal objectiu poder excloure aquells jugadors que no poguessin seguir un entrenament específic i continuat o no fos recomanable. Així mateix, es va realitzar una valoració de l'adaptació a l'esforç i una valoració cineantropomètrica.

El qüestionari als nois i pares només volia assegurar el grau de motivació envers el tennis, però també s'intentava esbrinar si podien tenir problemes amb els estudis ja que en aquest cas difícilment haguessin pogut seguir els entrenaments.

D'acord amb els percentatges exposats se seleccionaren els 5 millors jugadors: 3 noies i 2 nois.

Etapa d'entrenament

Un cop seleccionats els jugadors varen iniciar els entrenaments.

Els entrenaments varen començar el mes d'octubre. Mentre el grup que ja pertanyia a tecnificació entrenava com a mitjana 3 dies en el centre durant tres hores i algun altre dia al club respectivament, el grup de jugadors seleccionats ho feia 4 dies a la setmana durant dues hores.

La programació de l'entrenament seguit durant les quatre temporades de forma molt general fou la següent:

Primer any:

Joc global amb la mà. Es va iniciar els primers mesos amb minitennis utilitzant raquetes curtes de fusta, raquetes de minitennis etc.

A continuació, i un cop agafada la idea del joc, es va passar a un ensenyament més analític dels cops: cop de dreta, cop de revés, servei, volea, rematada amb varietat de cops i direccions.

En aquest primer any es va aconsellar constantment als pares i nens per tal que agafessin uns hàbits que es consideraven fonamentals per la seva evolució esportiva.

La seva participació en campionats va ser només de forma puntual en el període d'estiu perquè es familiaritzessin amb l'entorn.

Segon any:

Amb un entrenament molt més específic i més semblant al que seguia el grup de tecnificació amb un nivell superior. Els exercicis amb cubells i alguns de piloteig eren el més habitual per començar a fixar els cops. En aquest any i de forma progressiva varen participar a més competicions però ni de bon tros al ritme dels altres.

Tercer any:

En aquest període s'iniciaren entrenaments on de forma puntual també participaven amb entrenaments conjunts amb l'altre grup.

Quart any:

En aquest darrer any els entrenaments ja eren conjunts amb l'altre grup.

Resultats

Els jugadors seleccionats assoliren un bon nivell tennístic que podem catalogar de la següent manera:

- Els jugadors seleccionats assoliren un nivell que en el quart any els permetia entrenar amb normalitat amb els millors jugadors del centre (aquests últims eren els seleccionats dels clubs i alguns es trobaven entre els millors de Catalunya).
- Malgrat podien entrenar amb normalitat amb els altres jugadors el seu nivell era inferior.
- Del grup de 5 jugadors (3 jugadores i 2 jugadors) es va donar una baixa d'una noia en el tercer any per problemes escolars.
- A pesar que es fa difícil de dir creiem que els nois assoliren un nivell més alt, i s'integraren millor en la dinàmica competitiva de l'esport en qüestió.
- Tots els jugadors seleccionats començaren a jugar en els equips del club pel qual jugaven a partir del tercer any. Cap d'ells era el número 1 de la seva categoria però en les categories aleví i infantil en les que es trobaven jugaven regularment.

Conclusions

Donats els resultats exposats anteriorment, es presenten les següents conclusions en forma d'anàlisi prospectiva:

- El programa anteriorment presentat cal considerar-lo com una experiència molt positiva i que ens ha aportat informació pràctica envers l'edat d'inici i quant als programes d'entrenament per a iniciació.
- Un dels elements que no es varen tenir en compte foren els condicionants socials que posteriorment tin-

gueren una gran influència. La selecció entre els col·legis de Sabadell ens va portar a escollir uns jugadors que en un principi no tenien una total sintonia amb l'ambient del club on es desenvolupaven els entrenaments. Si bé no es produïren problemes, el sol fet que els pares dels jugadors no estiguessin involucrats en la dinàmica del club (no jugaven a tennis o no tenien una tradició en l'esport com els altres, etc.) condicionava molt la immersió en l'esport com ho podien fer els altres.

- Per a un treball futur de les mateixes característiques seria recomanable escollir un grup més nombrós on qualsevol de les baixes no afectés tant el desenvolupament del grup. L'ideal seria poder treballar en un centre de tecnificació només amb jugadors escollits amb aquest procediment.
- Un altre dels aspectes a plantejar seria rebaixar l'edat d'inici. Seguim pensant que els 10 anys pot ser una bona edat per iniciar-se a l'esport, sempre que es compti amb una base poliesportiva anterior. Ja que això no sempre és així podríem parlar de rebaixar aquesta edat, especialment en les noies per la diferència entre sexes en el desenvolupament pubertal.

Bibliografia

- ACKLAND, T.R., ELLIOT, B.C., BLANKS, K.P., HOOD, K.P., BLOOMFIELD, J. (1989). Profiling Junior Tennis Players Part 2: The Practical Application of Normative Data. *The Australian Journal of Science and Medicine in Sport*, Setembre, 22-24.
- APPLEWHAITE, CH. (1991). Profiling Tennis. Dins: *7th Worldwide Coaches Workshop and ETA. Coaches Symposium*. Dublin, Oct. 6-12.
- BERGERON, M.F., MARESH, C.M., KRAEMER, W.J., ABRAHAM, A., CONROY, B., GABAREE, C. (1991). Tennis, a Physiological Profile during Match Play. *International Journal Sports Medicine*, 12, 474-479.
- BLOOMFIELD, J., BLANKS, B.A., BEARD, D.F., ACKLAND, T.R., ELLIOT, B. (1984). Biological Characteristics of young swimmers, tennis players and non-competitors. *British Journal of Sports Medicine*, 18, (2), juny 97-103.
- BUTI, T., ELLIOT, B., MORTON, A. (1984). Physiological and Anthropometric Profiles of Elite Prepubescent Tennis Players. *The Physician and Sportsmedicine*, 12, (1), 111-116.
- CARTER, J. E. L. (1982a). Physical structure of Olympic athletes. Part 1. The Montreal Olympic Games Anthropological Project, J.E.L. Carter (ed.) *Medicine and Sport* San Diego: Karger-Basel, 16, 16.
- CARTER, J. E. L. (1982b). Body composition of Montreal Olympic athletes. A J. E. L. Carter (ed) *Physical Structure of Olympic Athletes. Part I*, Montreal Olympic Games Anthropological Project, Karger, pp. 107-116.
- ELLIOT, B.C., MORTON, A.R., BUTI, T. (1984). Physical Training for Elite Pre-Adolescent Tennis Players. *The Australian Journal of Science and Medicine a Sport*. Octubre, 2-5.
- ELLIOT, B.; DAWSON, B., PYKE, F. (1985). The energetics of single tennis. *Journal of Human Movement Studies*, 11, 11-20.
- ELLIOT, B.C., ACKLAND, T.C., BLANKS, B.A., HOOD, K.P., BLOOMFIELD, J. (1989). Profiling junior tennis players Part 1: Morphological, Physiological and Psychological Normative data. *The Australian Journal of Science and Medicine in Sport*, set. 14-21.
- GALIANO (1992). *La selección de talentos en tenis (Valoración del rendimiento deportivo)*. Barcelona: Ed. Paidotribo.
- HÖHM, J. (1987). *Tennis, the czech way*. Toronto: Sport Book Publisher.
- KEUL, J., DICKHUTH, H.H., BERG, A., LEHMANN, M., HUBER, G. (1981). Allgemeine und sportartspezifische Leistungsdiagnostik im Hochleistungsbereich. *Eigengänge*, 19, 7.
- LÉGER, L. i LAMBERT, J. (1980). A maximal multistage 20m. Shuttle run test to predict $\dot{V}O_2\max$. *European J. Appl. Physiology*. Vol. 49, 1-12.
- MULLER, E. (1990). Talent identification. Dins: *European Coaches Symposium*, Desembre 2-8, Norwich.
- SCHÖNBORN, R. (1978). El campeón del futuro. Dins: *Síposium internacional de entrenadores*. Kiel, octubre 1978.
- SCHÖNBORN, R. (1984). Entrenamiento de factores condicionantes dentro del ámbito del entrenamiento del tenis. Dins: *Síposium de profesores de Tenis*. Marbella, juny 1984.

- SCHÖNBORN, R. (1984). La actuación deportiva: factores determinantes y limitantes. Dins: *Symposium de profesores de Tenis*. Marbella, juny 1984.
- SCHÖNBORN, R. (1986). Investigaciones médicas en el entrenamiento del tenis. Dins: *Symposium Federación Europea de Tenis*. Torquay.
- SCHÖNBORN, R. (1987). Aproximación científica al tenis. Reglas para el entrenamiento moderno. Dins: *V International Tennis Federation Worldwide Coaches Workshop and European Tennis Association Coaches Symposium*. Mallorca, novembre.
- SCHÖNBORN, R. (1989a). Problemas relacionados con la selección, búsqueda y evaluación de los talentos. Dins: *IV Symposium Internacional para los profesionales de la enseñanza del Tenis*, Granada 8-10 de novembre.
- SCHÖNBORN, R. (1989b). La importancia de la coordinación en el tenis. Dins: *IV Symposium Internacional para los profesionales de la enseñanza del Tenis*. Granada 8-10 de novembre.
- SCHÖNBORN, R. (1989c). Nuevos test y estudios sobre el entrenamiento en tenis: principios fisiológicos. Dins: *IV Symposium Internacional para los profesionales de la enseñanza del Tenis*. Granada 8-10 de novembre.
- SCHÖNBORN, R. (1990). Talent problems. Dins: *European Coaches Symposium*. Norwich, desembre 2-8.
- WEBER, K., BOCHOW, W., FERRAUTI, A. (1987a). Trainings- und Wettkampfoptimierung im Tennis durch systematische. Spielerbeobachtung von Boris Becker. *BSW* (Sankt Augustin) 2, 235-250.
- WEBER, K (1987b). Training im Tennissport-Befunde und praktische Empfehlungen zur Gesunderhaltung aus internistisch-sportsmedizinischer Sicht. Dins: *Brennpunkte der Sportwissenschaft 1*. 1987/1, hg. von H. Allmer u. N. Schulz. Richarz, St. Augustin, 137-150.
- WEBER, K (1987c). Der Tennissport aus internistisch-sportmedizinischer Sicht. Dins: *Schriften der Deutschen Sporthochschule Köln*; Rd. 20. Richarz. St. Augustin.